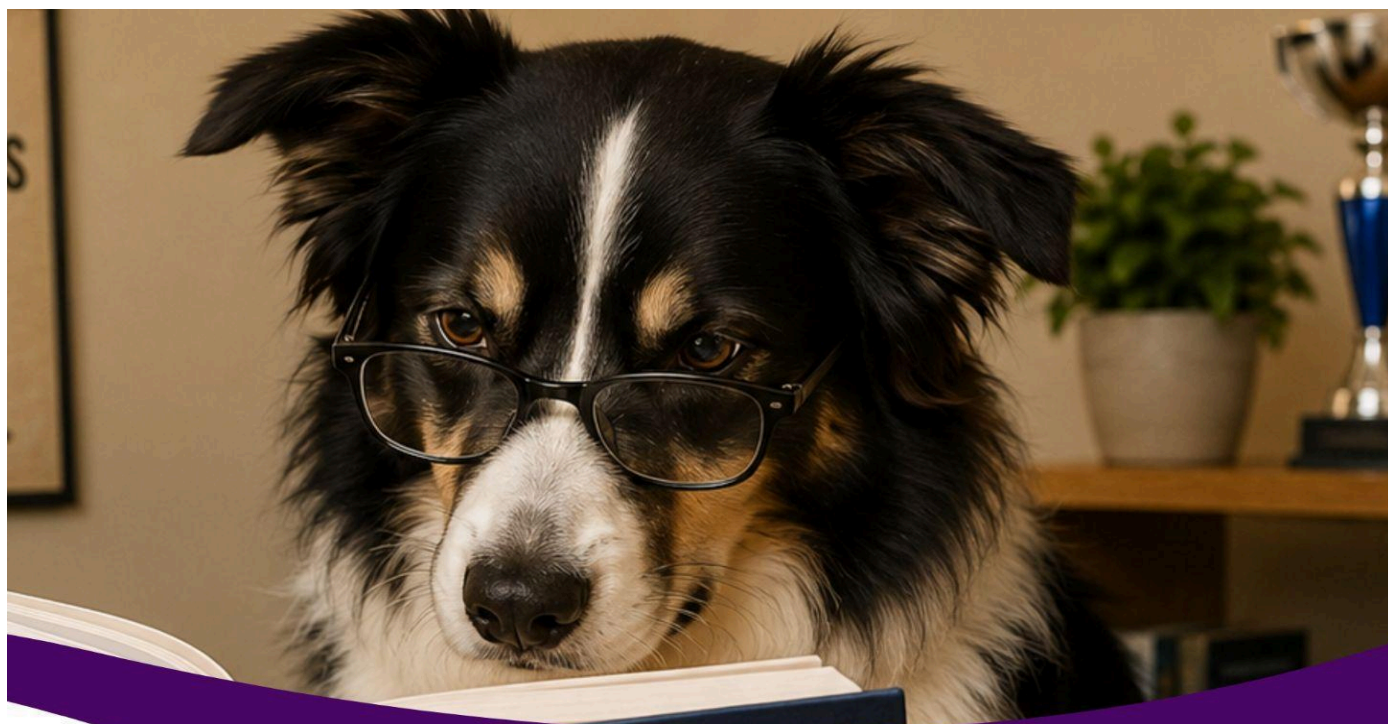

CONCEPT UITVOERINGSREGELS

Proefexamendag

Datum: 14 Juni 20226

Locatie: Hondveilig Nederland

www.Rally-Obedience.nl

RALLY OBEDIENCE
Academy

CONCEPT Uitvoeringsregels

FCI Rally Obedience

Rally Obedience Academy

Ism Commissie Rally Obedience

info@ro-academy.nl

commissierallyobedience@raadvanbeheer.nl

Concept Reglementen – versie Mei 2026

Dit document betreft een conceptversie van de uitvoeringsregels voor de proefexamens en pilotwedstrijden van Rally Obedience Academy.

De inhoud is gebaseerd op de conceptreglementen van FCI Rally Obedience zoals ontwikkeld binnen de Commissie Rally Obedience, maar is nadrukkelijk nog in ontwikkeling. Het concept van de commissie is verder aangevuld en aangepast door de Rally Obedience Academy. Aan deze pilot kunnen geen officiële rechten, promoties of kwalificaties binnen de Raad van Beheer worden ontleend.

De proefexamens in juni 2026 worden georganiseerd onder verantwoordelijkheid van Rally Obedience Academy en Hond Veilig Nederland en uitslagen gelden niet voor uiteindelijk FCI Rally Obedience registratie van de Raad van Beheer.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk I Wedstrijdorganisatie.....	4
I.1. Wedstrijd- en examenorganisatie.....	4
Hoofdstuk II Wedstrijd, examen en attributen.....	4
II.1. Wedstrijd of examen.....	4
II.2. Attributen.....	4
II.3. Het parcours.....	5
II.4. Borden per klasse.....	6
II.5. Verkennen.....	6
Hoofdstuk III Algemene uitvoeringsregels.....	6
III.1. De ring betreden en verlaten.....	6
III.2. Algemene instructies.....	6
III.3. Plaats van uitvoering van de oefeningen.....	7
III.4. Positie van de hond.....	7
III.5. Halt Houden.....	8
III.6. Wisseling van volg zijde.....	8
III.7. Stap en stappen zetten.....	8
III.8. Plaatsing en uitvoering pionnen oefeningen.....	8
III.9. Tempo en tempowisselingen.....	9
III.10. Voorroepen en oefeningen die voor de handler worden uitgevoerd.....	9
Hoofdstuk IV Beschrijving van de oefeningen.....	10
IV.1. Basis.....	10
Hoofdstuk V Puntentelling.....	17
V.1. Algemeen.....	17
V.2. Puntenaftrek.....	17
V.2.1. Aftrek: één punt.....	17
V.2.2. Aftrek: drie punten.....	17
V.2.3. Aftrek: vijf punten.....	18
V.2.4. Aftrek: tien punten.....	18
V.2.5. Algemene indruk.....	19
V.2.6. Diskwalificatie.....	19
V.3. Behalen diploma.....	20

Hoofdstuk I Wedstrijdorganisatie

I.1. Wedstrijd- en examenorganisatie

- a. De organisator moet beschikken over een wedstrijdterrein waarop ringen van ten minste 20 x 20 meter (400 m²) kunnen worden uitgezet.
- b. De ring dient duidelijk afgebakend te zijn. De keurmeester bepaalt of de ring geschikt is.
- c. Indien er twee of meer ringen worden uitgezet, moet er tussen de ringen een gesloten afscheiding of een tussenruimte van ten minste vijf meter aanwezig zijn.
- d. De bodemgesteldheid van het wedstrijdterrein dient zodanig te zijn dat deze geen gevaar oplevert voor de honden of hun deelnemers .
- e. Op het wedstrijdterrein moeten humane- en veterinaire hulp aanwezig zijn of op zeer korte termijn beschikbaar kunnen komen.
- f. Er wordt gestart volgens het startnummer, te beginnen met het laagste nummer in iedere klasse.
- g. De organisator bepaalt in overleg met de keurmeester de volgorde van de klassen

Hoofdstuk II Wedstrijd, examen en attributen

II.1. Wedstrijd of examen

- a. Protesten over de attributen en/of de ringindeling moeten vóór aanvang van de wedstrijd / het examen aan de keurmeester kenbaar worden gemaakt.
- b. Het is niet toegestaan om in de ring, voorafgaand aan de wedstrijd / het examen, te trainen. Anders dan tijdens het verkennen van het parcours is het aan deelnemers niet toegestaan de ring te betreden, tenzij uitdrukkelijk toegestaan door de keurmeester.
- c. De deelnemer moet in de ring het startnummer duidelijk zichtbaar dragen.
- d. Tijd voor het keuren per dag en aantal deelnemers
De wedstrijd / het examen dient zo te worden ingedeeld dat keurmeesters niet meer dan circa 6 uur per dag hoeven te keuren. De tijd die een keurmeester nodig heeft voor het beoordelen van een deelnemer is mede afhankelijk van de indeling van de wedstrijd / het examen, het programma en het ras van de deelnemende honden. Het wordt aanbevolen per keurmeester niet meer dan 12 deelnemers per uur keurt. In het programma moet voldoende ruimte zijn voor het opbouwen en ombouwen van parcoursen, uitreiken van prijzen en diploma's en pauzes voor de keurmeesters en andere functionarissen.
- e. Het is verboden op een wedstrijd of examen gebruik te maken van parforce banden, prikkelbanden, of elektronische halsbanden. Dit verbod geldt ook voor andere dwangmiddelen, die zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van een zodanig doel toelaatbaar is, worden gebruikt.
- f. Alleen een gewone halsband is toegestaan met een maximale breedte van 3 cm en voorzien van een gesp (geen slipketting of halfcheck). Geen tuig, jasjes, muilkorf, bandages of andere hulpmiddelen tijdens de uitvoering.
- g. Geen voer of speeltjes zichtbaar bij de handler in de ring.

II.2. Attributen

- a. Formulieren en andere benodigdheden worden ter beschikking gesteld door de organiserende partij, tenzij anders afgesproken. Het gaat om:
 - Deelnemerslijsten per klasse
 - Beoordelingsformulieren voor elke wedstrijd- / examenklasse

- Chiplezer
- Meetlat
- b. Prijzen worden ter beschikking gesteld door de organiserende partij.
 - In elke wedstrijdklasse moet een prijs beschikbaar worden gesteld voor de drie best geplaatste deelnemers alsmede een jury-prijs.
- c. Diploma's worden ter beschikking gesteld door Rally Obedience Academy voor deelnemers die voldoende punten hebben gehaald bij het examen
 - Diploma's met puntscore
- d. Borden, nummering & standaards worden ter beschikking gesteld door de organiserende partij, tenzij anders afgesproken.
 - Borden moeten A4 formaat zijn en gelamineerd
 - Borden moeten veilig en duidelijk zichtbaar zijn voor de honden.
 - Standaarden en nummers moeten weerbestendig zijn.
 - Borden moeten bevestigd kunnen worden aan de standaard
 - Nummers moeten zodanig zijn dat deze duidelijk zichtbaar zijn voor de deelnemer en de keurmeester.
- e. Pionnen worden ter beschikking gesteld door de organiserende partij tenzij anders afgesproken. Er moeten voldoende pionnen aanwezig zijn. De pionnen moeten stevig zijn en geschikt voor het beoogde gebruik. De pionnen zijn minimaal 15 cm en maximaal 50 cm hoog.
- f. Tijdwaarneming
De organiserende partij zorgt dat er een stopwatch of elektronische tijdwaarneming aanwezig is ten behoeve van de tijdwaarneming.
- g. Overige attributen
De organiserende partij zorgt voor benodigde overige attributen zoals, krijt, spuitverf, tape en dergelijke om te kunnen worden gebruikt om de ring, het oefengebied of andere belangrijke punten te markeren. De gebruikte stof of het gebruikte materiaal mag niet schadelijk zijn.

II.3. Het parcours

- a. De keurmeester ontwerpt het parcours. Het parcours wordt uiterlijk 1 uur voor aanvang van de aanvang van de klasse opgehangen op het wedstrijdterrein, en/of digitaal gedeeld met deelnemers .
- b. Indien meerdere keurmeesters op het examen aanwezig zijn zullen zij voorafgaande aan de wedstrijd of de examendag overleg hebben over de te maken parcours om zo variatie in oefeningen en afstemming qua moeilijkheidsgraad te waarborgen.
- c. Bij het ontwerpen van het parcours houdt de keurmeester rekening met de volgende algemene regels:
 - In de Basis klasse is bij stationaire oefeningen scheef zitten/staan/liggen toegestaan tot max 45 graden.
 - Aantal bordjes
 - Basis: 10 - 12 bordjes (exclusief start en finish)
 - Een bordje kan maximaal twee keer in het parcours worden opgenomen.
 - In een parcours mag maximaal 50% van de bordjes een stationaire oefening zijn (een oefening waarbij de hond tot stilstand moet komen in de sta, zit of lig-positie)
 - Aantal wissels
 - Basis: Minimaal 0 wissels, Maximaal 1 wissel (+ terug wissel)
 - Aantal oefeningen met de hond aan de rechterkant

- o Basis: Maximaal 3 bordjes aan de rechterkant voor de terug wissel
- Verdeling van de bordjes per niveau in een parcours
 - o Basis: Alle bordjes komen uit het basisniveau
- Op de parcoustekening en op het startbord is aangegeven aan welke zijde de hond bij aanvang van het parcours start.
- De afstand tussen de bordjes bedraagt 3 tot 5 meter, gemeten tussen het einde van de voorgaande oefening en het begin van de volgende oefening.

II.4. Borden per klasse

- In de Basis kunnen alle basis oefeningen (nummer 001 – 054) gebruikt worden.

II.5. Verkennen

- a. Voor aanvang van de wedstrijd / het examen van de betreffende klasse geeft de keurmeester een korte briefing. De briefing vindt plaats vlak voor de verkenning. Briefing en verkenning duren samen maximaal 15 minuten. Verkenning vindt plaats zonder hond, door alle deelnemers tegelijkertijd.
- b. Als er meer dan 20 deelnemers in een klasse zijn, worden de deelnemers voor het verkennen gesplitst in twee groepen. De keurmeester moet tijdens het verkennen in de ring beschikbaar zijn om vragen van handlers te beantwoorden.
- c. Na de verkenning krijgt de eerste combinatie minimaal 2 minuten de tijd om zich voor te bereiden op de start.

Hoofdstuk III Algemene uitvoeringsregels

De Algemene Uitvoeringsregels bestaan uit de algemene uitvoeringsregels (paragraaf III.1) en de beschrijving van de oefeningen op de bordjes (paragraaf III.2).

III.1. De ring betreden en verlaten

- a. In de Basis-klasse wordt het parcours uitgevoerd met de hond aangelijnd.
- b. Tijdens het lopen van het parcours mogen beloningen niet zichtbaar zijn en niet in de hand worden gehouden (speeltje, voer). De geleider mag niets in de ring laten vallen. Tijdens het lopen van het parcours is iedere inmenging of hulp van buitenaf niet toegestaan.
- c. Voordat een combinatie aan het parcours begint wacht deze buiten de ring. Op aangeven van de keurmeester betreedt de combinatie de ring en stelt zich op bij het start-bordje.
- d. Op aangeven van de keurmeester mag de combinatie starten en loopt de combinatie zelfstandig het parcours in de aangegeven volgorde.
- e. Het beoordelen van de uitvoering en de duur van het parcours start nadat de keurmeester daartoe het teken geeft en eindigt na het passeren van de finish. Na het passeren van het finish-bordje verlaat de combinatie de ring in normale pas.
- f. Indien de combinatie gediskwalificeerd is of om andere redenen het parcours niet af kan maken, dan wordt hij geacht de ring te verlaten. Het is niet toegestaan om de rest van het parcours af te maken als trainingsronde.

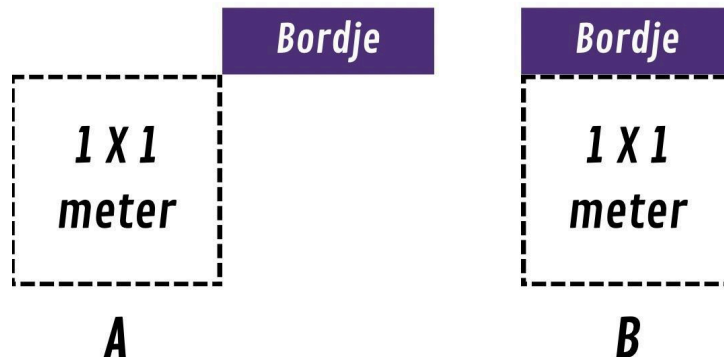
III.2. Algemene instructies

- a. De combinatie loopt in een vlot en gelijkmatig tempo het parcours tenzij anders aangegeven op de bordjes. Het volgwerk tussen de oefeningen wordt ook beoordeeld.

- b. De handler mag zowel stem-, hand- als lichaams hulpen gebruiken om de hond te begeleiden. Extra stappen zijn niet toegestaan en leiden tot aftrek.
- c. Bij veranderingen van richting moet de hond strak en gelijktijdig met de handler meedraaien, parallel blijven en binnen ongeveer 50 cm positie houden; ruime bogen, achterblijven, vooruit schieten, onnodig stilvallen, gaan zitten of uit lijn raken leveren aftrek op.
- d. De afstand tussen handler en hond bedraagt niet meer dan 50 cm met uitzondering van oefeningen waarbij de hond van de handler af wordt gestuurd of in een bepaalde positie moet blijven.
- e. De handler mag de hond niet aanraken om te belonen of fysiek corrigeren.
- f. Luide of ruwe commando's of intimiderende signalen zijn op geen enkel moment toegestaan en worden bestraft. Belonen met voer of speeltje in de ring is niet toegestaan en wordt bestraft.
- g. Onder stationaire oefeningen worden oefeningen verstaan waarbij de hond tot stilstand komt in zit-, sta- of af positie.

III.3. Plaats van uitvoering van de oefeningen

- a. Oefeningen worden nabij het bordje uitgevoerd. Een afstand van 1 meter wordt daarbij aangehouden als beoordelingscriteria, waarbij geldt dat een gedeelte van de combinatie ten minste binnen 1 meter van het bordje moet zijn geweest tijdens het uitvoeren van de oefeningen.
- b. Oefeningen worden links van het bordje uitgevoerd als de looprichting van de combinatie niet verandert (afbeelding A). Bij het veranderen van richting wordt de oefening voor het bordje uitgevoerd (afbeelding B)

III.4. Positie van de hond

- a. De basispositie van de hond is aan de linkerkant van de geleider, schouder ter hoogte van het been van de geleider, parallel aan de looprichting van de handler. De positie (zit, sta, af) van de hond wordt bepaald door het bordje .
- b. De voorwaartse richting van de hond moet gedurende het parcours parallel en in één lijn met de handler blijven tijdens het volgen en de uitvoering van oefeningen waarbij de hond in dezelfde richting kijkt als de handler.
- c. Bij oefeningen die vóór de handler worden uitgevoerd dient de hond recht en gecentreerd ten opzichte van de handler, tenzij de oefening anders vereist. De hond behoudt zijn positie tijdens een zijwaartse, voorwaartse of achterwaartse bewegingen van de handler.
- d. De hond mag in de zit- of af-positie een zogenaamde heuppositie aannemen (heup naar één kant gezakt). De af-positie kan worden beoordeeld als minimaal de borst of één elleboog de

grond raakt. Bij het innemen en wisselen van posities moet de hond zijn positie en richting ten opzichte van de handler behouden.

III.5. Halt Houden

- a. Bij een halt komt de handler volledig tot stilstand. De voeten hoeven hierbij niet volledig naast elkaar te staan en mogen licht gespreid zijn. Tijdens een stationaire oefening mag de handler niet op de plaats blijven stappen, met de voeten schuiven of zich op andere wijze blijven verplaatsen.
- b. Wanneer de combinatie halt houdt, moet de hond gelijktijdig meebewegen en de zitpositie innemen tenzij in de beschrijving van het bordje anders is aangegeven. Indien geen andere positie staat vermeld, neemt de hond de zitpositie aan.
- c. Tijdens het halthouden blijft de hond parallel en uitgelijnd naast de handler, tenzij de oefening anders vereist. De hond behoudt de voorgeschreven positie totdat de combinatie de oefening voortzet of een andere opdracht uitvoert.
- d. Kleine bewegingen van de hond tijdens het halthouden kunnen leiden tot puntenaftrek. Het niet gelijktijdig stoppen van handler en hond, het verplaatsen tijdens een stationaire oefening of het aannemen van een onjuiste positie wordt beschouwd als een foutieve uitvoering.

III.6. Wisseling van volg zijde

- a. Verandering van volg zijde (van links naar rechts of andersom) wordt vermeld in de beschrijving van het betreffende bordje. Het startbord geeft aan aan welke zijde van de handler de hond het parcours start.
- b. Alle bordjes kunnen worden uitgevoerd met de hond aan de linker- of rechterzijde van de handler, tenzij in de beschrijving van het betreffende bordje anders is gespecificeerd.
- c. Tijdens het volgen, zowel links als rechts, moet de hond parallel en uitgelijnd naast de handler lopen, met een maximale afstand van 50 centimeter, tenzij de oefening anders vereist. De combinatie dient zich gecontroleerd, vloeiend en in een gelijkmatig tempo voort te bewegen.
- d. Indien de hond zich aan de rechterzijde van de handler bevindt, worden reguliere oefeningen uitgevoerd met de hond aan de rechterzijde. Oefeningen worden gespiegeld uitgevoerd tenzij in de beschrijving van het betreffende bordje anders is aangegeven. Hierbij worden binnen- en buitendraaiingen aangepast aan de positie van de hond naast de handler. De beschrijving van het individuele bordje is hierbij leidend.
- e. Bordjes waarbij de hond voor de handler geroepen wordt, zijn altijd een terug wissel, doordat de oefening altijd wordt afgemaakt met een terugkeer naar de linkerzijde van de handler.
- f. Wissels mogen in beide richtingen worden uitgevoerd.

III.7. Stap en stappen zetten

- a. Een stap kan worden beoordeeld wanneer er een duidelijke ruimte is tussen de hiel van de voorste voet en de tenen van de achterste voet en de voet van de grond is getild.
- b. Bij oefeningen waarbij het aantal en de richting van de stappen is aangegeven, worden extra, ontbrekende of onvolledige stappen en stappen in de verkeerde richting beschouwd als een foutieve uitvoering (FU).

III.8. Plaatsing en uitvoering pionnen oefeningen

- a. Pionnen in één oefening staan 1,5 -3 meter uit elkaar. In de beschrijving van de oefeningen zijn, indien van toepassing, nadere bepalingen met betrekking tot de plaatsing van bordjes en pionnen opgenomen.
- b. De plaatsing van de pionnen is, waar van toepassing, opgenomen in de beschrijving van de oefening.

- c. Het bord kan bij de pion oefeningen 036 t/m 041 tegen de eerste pion aanstaan, dan cirkelt de combinatie om de pion en ook om het bord heen. Het bord kan ook 1,5 tot 2 meter voor de pion staan, aan de rechterkant van het looppad, dan hoeft het bord niet omcirkeld te worden.
- d. De combinatie dient de pionnen in de voorgeschreven volgorde en richting te passeren. De combinatie moet de pionnen passeren op maximaal 50 centimeter afstand van de pion. De oefeningen dienen vloeiend, gecontroleerd en zonder onnodig ruime bochten te worden uitgevoerd.
- e. Bij te ruime bochten, het passeren van een pion aan de verkeerde zijde, het uitvoeren in een verkeerde volgorde of het overslaan van een pion volgt aftrek. Bij duidelijke afwijking kan de oefening als onjuist uitgevoerd worden beoordeeld.

III.9. Tempo en tempowisselingen

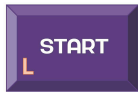
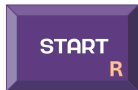
- a. Het basistempo tijdens het uitvoeren van het parcours is de normale pas, passend bij de combinatie. De combinatie loopt het parcours in een vlot en gelijkmatig tempo, tenzij op het bordje anders is aangegeven.
- b. Bij een snelle pas of langzame pas moet een duidelijk zichtbaar verschil in looptempo zichtbaar zijn bij zowel de handler als de hond. Het exacte tempo kan per combinatie verschillen. Een sprint, draf of galop is niet vereist.
- c. Bij tempowisselingen dient de combinatie gecontroleerd, vloeiend en in gelijke samenwerking te blijven bewegen. Onnodig stilvallen, sterke tempowisselingen buiten de voorgeschreven uitvoering of verlies van vloeiendheid kunnen leiden tot puntenaftrek.
- d. De handler mag kort versnellen of vertragen om oefeningen gelijktijdig met de hond uit te voeren, mits dit past binnen het voorgeschreven tempo van de oefening.
- e. In de Basis-klasse mag een tempowisseling uitsluitend gevolgd worden door een oefening in normale pas of door de finish.

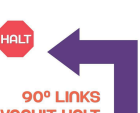
III.10. Voorroepen en oefeningen die voor de handler worden uitgevoerd

- a. Bij oefeningen waarbij de hond wordt voor geroepen, dient de hond rechtstreeks, gecontroleerd en in de voorgeschreven positie voor de handler te komen.
- b. Alle oefeningen waarbij de hond moet worden voorgeroepen eindigen met de hond aan de linkerkant van de geleider. Als er geen eind methode is aangegeven is de handler vrij om te kiezen op welke wijze de hond teruggaat naar de basispositie.
- c. Via rechts naar basis betekent dat de hond achter de handler langs weer in de basispositie aan de linkerkant komt. Via links betekent dat de hond aan de linkerkant van de geleider een draai tegen de klok in maakt en zo in de basispositie aan de linkerkant uit komt. De positie waarin de hond terechtkomt (zit, af, sta of volg) wordt aangegeven op het bordje.
- d. Bij oefeningen die vóór de handler worden uitgevoerd dient de hond recht en gecentreerd ten opzichte van de handler, tenzij de oefening anders vereist. De hond behoudt zijn positie tijdens een zijwaartse, voorwaartse of achterwaartse bewegingen van de handler.

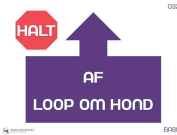
Hoofdstuk IV Beschrijving van de oefeningen

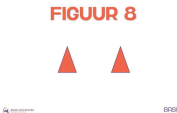
IV.1. Basis

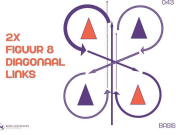
	Start L Combinatie staat klaar bij de start met de hond aan de linkerkant, de hond mag hierbij zitten, staan of liggen. De keurmeester geeft aan als de combinatie mag starten.
	Start R Combinatie staat klaar bij de start met de hond aan de rechterkant, de hond mag hierbij zitten, staan of liggen. De keurmeester geeft aan als de combinatie mag starten.
	Finish Het parcours is voltooid zodra de combinatie dit bordje gepasseerd is. De combinatie verlaat in normale pas de ring.
	001 - 90° Rechts Combinatie maakt een scherpe bocht van 90° naar rechts, zonder te stoppen. Het tempo blijft hetzelfde, niet versnellen of vertragen.
	002 - 90° Links Combinatie maakt een scherpe bocht van 90° naar links, zonder te stoppen. Het tempo blijft hetzelfde, niet versnellen of vertragen.
	003 - 180° Rechts Combinatie maakt, zonder te stoppen, een strakke bocht van 180° naar rechts. Het tempo blijft hetzelfde, niet versnellen of vertragen.
	004 - 180° Links Combinatie maakt, zonder te stoppen, een strakke bocht van 180° naar links. Het tempo blijft hetzelfde, de hond mag niet gaan zitten.
	005 - Keertwending De handler maakt een bocht van 180° naar links, terwijl de hond op datzelfde moment een bocht van 180° naar rechts maakt tot hij weer volgt in de basispositie. De hond gaat hierbij achter de handler langs. Hierbij mag de combinatie niet stoppen, de hond mag niet gaan zitten.
	006 - 270° Rechts Combinatie maakt, zonder te stoppen, een bocht van 270° naar rechts. De bocht wordt uitgevoerd als een cirkel, passend bij het formaat van de hond. Het tempo blijft hetzelfde.

 007	007 - 270° Links Combinatie maakt, zonder te stoppen, een bocht van 270° naar links. De bocht wordt uitgevoerd als een cirkel, passend bij het formaat van de hond. Het tempo blijft hetzelfde, de hond mag niet gaan zitten.
 008	008 - 210° Rechts Combinatie maakt, zonder te stoppen, een bocht van ongeveer 210° naar rechts. De bocht wordt uitgevoerd als een bocht, passend bij het formaat van de hond. Het tempo blijft hetzelfde.
 009	009 - 210° Links Combinatie maakt, zonder te stoppen, een bocht van ongeveer 210° naar links. De bocht wordt uitgevoerd als een bocht, passend bij het formaat van de hond. Het tempo blijft hetzelfde, niet vertragen of versnellen.
 010	010 - Diagonaal rechts Tijdens het volgen buigt de combinatie diagonaal af naar rechts.
 011	011 - Diagonaal Links Tijdens het volgen buigt de combinatie diagonaal af naar links.
 012	012 - Halt, 90° Rechts vanuit halt De combinatie houdt halt. De hond gaat hierbij recht naast de handler zitten. De combinatie draait samen 90° scherp naar rechts en hervat direct het parcours.
 013	013 - Halt, 90° Links vanuit halt De combinatie houdt halt. De hond gaat hierbij recht naast de handler zitten. De combinatie draait samen 90° scherp naar links en hervat direct het parcours.
 014	014 - Halt, 180° Rechts vanuit halt De combinatie houdt halt. De hond gaat hierbij recht naast de handler zitten. De combinatie draait samen een strakke bocht van 180° naar rechts en hervat direct het parcours.
 015	015 - Halt, 180° Links vanuit halt De combinatie houdt halt. De hond gaat hierbij recht naast de handler zitten. De combinatie draait samen een strakke bocht van 180° naar links en hervat direct het parcours.
 016	016 - 360° Rechts Combinatie maakt, zonder te stoppen, een volledige cirkel van 360° naar rechts. De bocht wordt uitgevoerd als een cirkel, passend bij het formaat van de hond. Het tempo blijft hetzelfde.

	017 - 360° Links Combinatie maakt, zonder te stoppen, een volledige cirkel van 360° naar links. De bocht wordt uitgevoerd als een cirkel, passend bij het formaat van de hond. Het tempo blijft hetzelfde, de hond mag niet gaan zitten.
	018 - Langzame pas Combinatie gaat zichtbaar langzamer lopen. De grootte van de passen blijft gelijk. Een tempowisseling mag alleen gevolgd worden door normale pas of de finish. (in meester en expert ook door 001-011, 016 en 017, met een maximum van drie achter elkaar)
	019 - Snelle pas Combinatie gaat zichtbaar sneller lopen. De grootte van de passen blijft gelijk. Een tempowisseling mag alleen gevolgd worden door normale pas of de finish. (In meester en expert ook door 001-011, 016 en 017, met een maximum van drie achter elkaar)
	020 - Normale pas De combinatie vervolgt het parcours in normale pas. Normale pas is een natuurlijk, levendig, kwiek tempo, comfortabel voor zowel de handler als de hond. Deze oefening kan alleen gebruikt worden na een tempowisseling. (In meester en expert ook door 001-011, 016 en 017, met een maximum van drie achter elkaar)
	021 - Twist (linksom) Hond maakt een cirkel van 360 graden tegen de klok (twist) naast de handler en eindigt weer in de basispositie. De combinatie houdt zo veel mogelijk het oorspronkelijke tempo aan. Indien de hond rechts volgt, maakt hij een cirkel van 360 graden met de klok mee aan de rechterkant van de handler. (turn). De hond draait ten aller tijden van de handler af.
	022 - Hond rond handler Hond draait in een vloeiende beweging om de handler heen. Hij gaat eerst voor de handler langs, vervolgens achterlangs. Hij eindigt naast de handler in de basispositie. De handler mag hierbij vertragen, zolang het maar een vloeiende beweging is, de hond niet tot stilstand komt en de combinatie het volgen direct weer hervat.
	023 - Halt De combinatie houdt halt. De hond gaat hierbij recht naast de handler zitten.
	024 - Halt, af De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Daarna gaat de hond recht naast de handler af. Vanuit de af-positie wordt het volgen hervat (de hond mag niet eerst terug naar de zit-positie).
	025 - Halt, sta De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Daarna gaat de hond recht naast de handler staan, achterwaarts of voorwaarts. Vanuit de sta-positie wordt het volgen hervat.

	026 - Halt, 1 stap vooruit, halt De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Samen zet de combinatie 1 stap vooruit en houdt weer halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten).
	027 - Halt, 3 stappen vooruit, halt De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Samen zet de combinatie 3 stappen vooruit en houdt weer halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten).
	028 - Halt, 3 stappen vooruit, af De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Samen zet de combinatie 3 stappen vooruit, de handler komt tot stilstand, tegelijkertijd gaat de hond in een vloeiende beweging recht naast de handler af. Vanuit de af-positie wordt het volgen hervat (de hond mag niet eerst naar de zit-positie).
	029 - Af De handler komt tot stilstand, tegelijkertijd gaat de hond in een vloeiende beweging af, recht naast de handler. Vanuit de af-positie wordt het volgen hervat (de hond mag niet eerst naar de zit-positie).
	030 - Sta De combinatie komt tot stilstand, de hond staat recht naast de handler. Vanuit deze positie wordt het volgen hervat.
	031 - Halt, loop om hond De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Terwijl de hond blijft zitten, loopt de handler linksom een rondje om de hond heen. Als de handler terug is bij de hond staat hij kort stil en vervolgens hervat de combinatie het volgen vanuit de zit-positie.
	032 - Halt, af, loop om hond De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Daarna gaat de hond af. Terwijl de hond blijft liggen, loopt de handler linksom een rondje om de hond heen. Als de handler terug is bij de hond staat hij kort stil en de combinatie hervat vervolgens het volgen vanuit de af-positie (de hond mag niet eerst terug naar de zit-positie).
	033 - Halt, snelle pas De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Vanuit deze positie vertrekt de combinatie direct met tempo snelle pas. Een tempowisseling mag alleen gevolgd worden door normale pas of de finish. (In meester en expert ook door 001-011, 016 en 017, met een maximum van drie achter elkaar)
	034 - Halt, langzame pas De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). Vanuit deze positie vertrekt de combinatie met tempo langzame pas. Een tempowisseling mag alleen gevolgd worden door normale pas of de finish. (In meester en expert ook door 001-011, 016 en 017, met een maximum van drie achter elkaar)

FIGUUR 8 035	035 - Figuur 8 De combinatie loopt samen 2 gelijke cirkels van 2 meter doorsnede, startend in het middelpunt tussen de twee pionnen (het middelpunt tussen de twee pionnen staat in het looppad). De eerste cirkel gaat rond de pion waar het bordje bij staat, de tweede cirkel gaat daarna vanuit het midden om de andere pion. De pionnen mogen ook beiden aan de linkerkant of de rechterkant van het pad staan. De combinatie passeert dan eerst de pionnen om vervolgens het 8-je te maken. In welke richting het parcours vervolgd wordt, wordt bepaald door de positie van het volgende bordje.
SLALOM ENKEL 036	036 - Slalom enkel Vier pionnen staan in een rechte lijn. De combinatie passeert de eerste pion met deze pion aan de linkerkant. Zodra de laatste pion is gepasseerd is de slalom afgerond. In welke richting het parcours vervolgd wordt, wordt bepaald door de positie van het volgende bordje.
SLALOM HEEN EN TERUG 037	037 - Slalom heen en terug Vier pionnen staan in een rechte lijn. De combinatie passeert de eerste pion met deze pion aan hun linkerkant. De combinatie loopt heen en terug in een slalom, zodra de laatste pion is gepasseerd is de slalom afgerond. In welke richting het parcours vervolgd wordt, wordt bepaald door de positie van het volgende bordje.
SLINGER SLALOM NAAR RECHTS 038	038 - Slinger slalom naar rechts Drie pionnen staan in een lijn. De middelste pion verspringt 1,5 tot 2 meter naar rechts. De combinatie passeert de eerste pion met deze pion aan hun rechterkant. Zodra de laatste pion is gepasseerd is de slalom afgerond. In welke richting het parcours vervolgd wordt, wordt bepaald door de positie van het volgende bordje.
SLINGER SLALOM NAAR LINKS 039	039 - Slinger slalom naar links Drie pionnen staan in een lijn. De middelste pion verspringt 1,5 tot 2 meter naar links. De combinatie passeert de eerste pion met deze pion aan hun linkerkant. Zodra de laatste pion is gepasseerd is de slalom afgerond. In welke richting het parcours vervolgd wordt, wordt bepaald door de positie van het volgende bordje.
SPIRAAL RECHTSOM 040	040 - Spiraal rechtsom Drie pionnen staan in een rechte lijn. De combinatie maakt 3 cirkels rechtsom. De eerste om alle 3 de pionnen, de tweede om de eerste 2 pionnen en de laatste cirkel om de eerste pion. In welke richting het parcours vervolgd wordt, wordt bepaald door de positie van het volgende bordje.
SPIRAAL LINKSOM 041	041 - Spiraal linksom Drie pionnen staan in een rechte lijn. De combinatie maakt 3 cirkels linksom. De eerste om alle 3 de pionnen, de tweede om de eerste 2 pionnen en de laatste cirkel om de eerste pion. In welke richting het parcours vervolgd wordt, wordt bepaald door de positie van het volgende bordje.
2X FIGUUR 8 DIAGONAAL RECHTS 042	042 - 2x Figuur 8 diagonaal, rechts De pionnen staan in een vierkant. De combinatie loopt naar het midden van het vierkant en start de eerste figuur 8 diagonaal bij de pion rechtsachter. De combinatie gaat verder met de 2e figuur 8 diagonaal die start bij de pion linksachter. Als de 2e figuur 8 voltooid is, zodra de combinatie het midden weer passeert, is de oefening voltooid en vervolgen ze hun weg rechtdoor. <i>Het bordje staat bij de laatste pion waar de combinatie omheen cirkelt (pion rechts voor)</i>

 2X FIGUUR 8 DIAGONAAL LINKS	043 - 2x Figuur 8 diagonaal, links De combinatie loopt naar het midden van het vierkant en start de eerste figuur 8 diagonaal bij de pion linksachter. De combinatie gaat verder met de 2e figuur 8 diagonaal die start bij de pion rechtsachter. Als de 2e figuur 8 diagonaal voltooid is, zodra de combinatie het midden weer passeert, is de oefening voltooid en vervolgen ze hun weg rechtdoor. <i>Het bordje staat bij de laatste pion waar de combinatie omheen cirkelt (pion links voor)</i>
 VOOR- ROEPEN VIA RECHTS NAAR BASIS VOLG	044 - Voorroepen, via rechts naar basis, volg De handler roept de hond voor, de hond zit recht voor de handler en kijkt richting de handler. De handler mag bij het voorroepen, indien nodig, maximaal 3 kleine pasjes achteruit zetten. Vervolgens stuurt de handler de hond via rechts (achterlangs) naar de basispositie en hervat direct het volgen (de hond eindigt dus niet in de zit). Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.
 VOOR- ROEPEN VIA LINKS NAAR BASIS VOLG	045 - Voorroepen, via links naar basis, volg De handler roept de hond voor, de hond zit recht voor de handler en kijkt richting de handler. De handler mag bij het voorroepen, indien nodig, maximaal 3 kleine pasjes achteruit zetten. Vervolgens stuurt de handler de hond via links (voorlangs) naar de basispositie en hervat direct het volgen (de hond eindigt dus niet in de zit). Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.
 VOOR- ROEPEN VIA RECHTS NAAR BASIS HALT	046 - Voorroepen, via rechts naar basis, halt De handler roept de hond voor, de hond zit recht voor de handler en kijkt richting de handler. De handler mag bij het voorroepen, indien nodig, maximaal 3 kleine pasjes achteruit zetten. Vervolgens stuurt de handler de hond via rechts (achterlangs) naar de basispositie, de hond eindigt in een halt (hij zit recht naast de handler, in de basispositie). Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.
 VOOR- ROEPEN VIA LINKS NAAR BASIS HALT	047 - Voorroepen, via links naar basis, halt De handler roept de hond voor, de hond zit recht voor de handler en kijkt richting de handler. De handler mag bij het voorroepen, indien nodig, maximaal 3 kleine pasjes achteruit zetten. Vervolgens stuurt de handler de hond via links (voorlangs) naar de basispositie, de hond eindigt in een halt (hij zit recht naast de handler, in de basispositie). Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.
 VOORROEPEN 1 STAP ACHTERUIT VOOR	048 - Voorroepen, 1 stap achteruit, voor De handler roept de hond voor, de hond zit recht voor de handler en kijkt richting de handler. De handler mag bij het voorroepen, indien nodig, maximaal 3 kleine pasjes achteruit zetten. Vervolgens doet de handler 1 stap naar achter, de hond gaat direct mee en gaat weer voor zitten. Hij zit dan weer in de richting van de handler. Vervolgens stuurt de handler de hond via links of via rechts naar de basispositie en hervat direct het volgen (de hond eindigt dus niet in de zit). Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.

	049 - Halt, voor de hond, naar basis, volg De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). De hond blijft zitten en de handler gaat voor de hond staan. Vervolgens stuurt de handler de hond via links of via rechts naar de basispositie en hervat direct het volgen (de hond eindigt dus niet in de zit). Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.
	050 - Halt, af, voor de hond komen, naar basis, volg De combinatie houdt halt (de hond gaat hierbij recht naast de handler zitten). De hond gaat recht naast de handler af. De hond blijft liggen en de handler gaat voor de hond staan. Vervolgens stuurt de handler de hond via links of via rechts naar de basispositie en hervat direct het volgen (de hond eindigt dus niet in de zit). Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.
	051 - Voorroepen, om de hond heen, volg De handler roept de hond voor, de hond zit recht voor de handler en kijkt richting de handler. De handler mag bij het voorroepen, indien nodig, maximaal 3 kleine pasjes achteruit zetten. Vervolgens loopt de handler om de hond heen totdat de handler weer in de basispositie naast de hond staat. De combinatie hervat het volgen. Als de oefening aangevangen wordt met de hond aan de rechterkant, is dit bordje ALTIJD een terugwissel.
	052 - Wissel achterlangs De hond wisselt tijdens het lopen, van volg kant achter de handler langs. De hond mag niet draaien tijdens het wisselen. Dit bordje kan ook gebruikt worden als een terugwissel, het bordje wordt dan in spiegelbeeld uitgevoerd.
	053 - Wissel voorlangs De hond gaat, tijdens het lopen, voor de handler langs en maakt naast de handler een draai van buiten naar binnen om weer uit te komen in de volg-positie. De hond is van volg-positie veranderd naar de andere kant van de handler. Dit bordje kan ook gebruikt worden als een terugwissel, het bordje wordt dan in spiegelbeeld uitgevoerd.
	054 - Binnenwaartse wissel Tijdens het volgens draaien de handler en de hond tegelijk 180° naar elkaar toe, ze vervolgen hun weg in de tegenovergestelde richting. De hond is van volg-positie veranderd naar de andere kant van de handler. Dit bordje kan ook gebruikt worden als een terugwissel, het bordje wordt dan in spiegelbeeld uitgevoerd.

Hoofdstuk V Puntentelling

V.1. Algemeen

- a. Elke combinatie start met 100 punten. De puntenaftrek die de keurmeester toekent is gebaseerd op de prestatie van de combinatie. Een combinatie kan niet minder dan 0 punten halen.
- b. De maximale aftrek voor een oefening bedraagt 10 punten.
- c. Voor iedere overgang tussen oefeningen bedraagt de maximale aftrek 10 punten.
- d. Alle fouten die worden gemaakt tussen het betreden en verlaten van de ring worden beoordeeld en leiden tot aftrek.
- e. Opgelopen aftrek tussen twee bordjes wordt bij het 2^e bordje genoteerd.
- f. Opgelopen aftrek voor het startbord wordt bij de start genoteerd.
- g. De keurmeester beoordeelt de uitvoering passend bij de bouw en natuurlijke beweging van de hond, zonder afbreuk te doen aan de eisen van het niveau.”
- h. De keurmeester beoordeelt de uitvoering passend bij de voor het niveau geldende eisen ten aanzien van precisie, paralleliteit, vloeiendheid en samenwerking.

V.2. Puntenaftrek

V.2.1. Aftrek: één punt

- Hond zit scheef (46-90°).
- Aarzeling of lichte vertraging in de reactie van de hond.
- Langzame uitvoering.
- De hond besnuffelt de grond / het bordje / de pion.
- De hond raakt een bord of pion aan (aanraking met de staart uitgezonderd).
- De hond stapt op de voet van de handler.
- De hond leunt tegen de handler tijdens het volgen.
- De hond raakt opzettelijk de hand van de handler met zijn snuit.
- Bij stationaire oefeningen verplaatst de hond zich een klein stukje.
- De handler raakt de pion of het bordje aan.
- Lichte aarzeling bij de handler tijdens het lopen.
- De hond loopt tijdens pion oefeningen zichtbaar ruimer dan gewenst, daarbij de maximale afstand duidelijk overschrijdend.
- De hond is meer dan 45 graden niet-parallel bij volgen of stationaire oefeningen.
- De handler maakt een kleine onderbreking in vloeiende oefeningen.
- De tempowisseling is onvoldoende zichtbaar uitgevoerd.
- De handler staat niet volledig stil bij halt houden.
- De hond neemt de positie vertraagd aan bij halt houden.

V.2.2. Aftrek: drie punten

- De afstand tussen hond en handler is meer dan 50cm.
- De hond verplaatst of stoot een bordje / pion om of stapt eroverheen.
- De hond passeert een bordje / pion aan de verkeerde kant.
- Duidelijke vertraging in de reactie van de hond.
- De hond voert de oefening zeer langzaam uit.
- De hond volgt niet tussen de oefeningen.
- De hond hindert de handler.

- De hond probeert te wisselen van volg kant terwijl dit geen onderdeel van de oefening is.
- De hond probeert te wisselen van positie terwijl dit geen onderdeel van de oefening is.
- De hond springt op naar de handler.
- De handler en hond botsen tegen elkaar.
- Bij stationaire oefeningen beweegt de hond een halve lichaamslengte van de oorspronkelijke positie.
- De hond en de handler starten niet tegelijk met een draaibeweging.
- De handler verplaatst of stoot een bordje / pion om of stapt eromheen.
- De handler loopt aan de verkeerde kant van het bordje of de pion.
- De handler (ver)stapt op de plek of staat niet stil waar dat moet.
- De handler stopt tussen de oefeningen.
- De handler vertraagt of versnelt aanzienlijk om de hond te helpen de oefening af te maken.
- De combinatie passeert een pion op meer dan de toegestane afstand.
- De hond draait niet vloeiend mee tijdens een richtingsverandering.
- De handler verandert zichtbaar van looplijn om de hond te helpen bij een oefening.
- De handler schuift met de voeten tijdens een stationaire oefening.
- De hond verliest kort de parallelle positie tijdens rechts volgen of wisselen.
- De tempowisseling is onvoldoende herkenbaar.
- De hond voert een stationaire oefening niet volgens de vereiste precisie van het niveau uit.
- De combinatie voert meer vloeiende oefeningen in afwijkend tempo uit dan toegestaan.

V.2.3. Aftrek: vijf punten

- Langzame of trage reactie van de hond.
- Bij zijwaartse stappen beweegt de hond zonder gelijktijdige coördinatie van de voor- en achterhand.
- De handler geeft (te) luide commando's of maakt intimiderende gebaren.
- De handler verandert bewust van looplijn om ruimte te geven of om de hond te leiden.
- De handler stopt zichtbaar tijdens een vloeiende oefening of richtingsverandering.
- De hond wisselt vertraagd van volg zijde waardoor de oefening niet vloeiend blijft.

V.2.4. Aftrek: tien punten

- FU - Foutieve uitvoering - oefening wordt niet uitgevoerd als voorgeschreven
- De hond zit / ligt / staat meer dan 90° scheef.
- De hond rent weg van de handler maar komt gelijk terug.
- De hond verlaat de handler niet wanneer hij wordt gestuurd.
- De hond neemt iets in de bek in de ring.
- De combinatie slaat de oefening.
- De combinatie de oefening niet in nabijheid van het bordje uit.
- De combinatie voert de oefening niet op de juiste plek bij het bordje uit. (Ernaast ipv ervoor)
- De hond anticipeert (start de oefening te vroeg).
- De hond wisselt naar de verkeerde volg zijde.
- De hond volgt aan de verkeerde volg zijde.
- Bij een stationaire oefening verplaatst de hond zich meer dan één lichaamslengte vanaf de oorspronkelijke positie.
- De hond stopt waar geen stop is toegestaan.
- De hond is zeer terughoudend of weigerachtig bij de uitvoering van een oefening.
- De handler raakt de hond aan.

- De handler voert de oefening in het verkeerde tempo uit.
- Bij zijwaartse stappen verandert de hond de voorwaartse richting.
- Bij zijwaartse stappen beweegt de handler meer dan één volledige stap voor- of achteruit.
- De lijn is zichtbaar buiten de zak.
- De handler steekt de hand in een zak.
- De geleider houdt halt waar dit niet bij de oefening hoort.
- Herhaling van de oefening.
- De oefening wordt niet correct uitgevoerd.
- Een pion wordt overgeslagen.
- De hond voert een oefening uit aan de verkeerde volgzijde.
- De hond keert bij verplichte terugwissel niet terug naar linker basispositie.
- De hond voert een oefening niet gespiegeld uit terwijl rechts volgen van toepassing is.
- De hond plast of poept in de ring

V.2.5. Algemene indruk

De algemene indruk wordt beoordeeld aan de hand van de samenwerking tussen hond en handler.

Voor gedrag dat niet voor een specifieke oefening is afgetrokken kunnen maximaal 10 punten worden afgetrokken. Bijvoorbeeld:

- Vertraagde reactie op de aanwijzing van de keurmeester bij het betreden van de ring.
- Hond blaft / piept tijdens de oefening.
- De hond springt tijdens het lopen van het parcours.
- De hond hindert de handler.
- Gebrek aan medewerking van de hond.
- De handler gebruikt een onvriendelijke of luide stem.

V.2.6. Diskwalificatie

Indien aan één of meer van onderstaande is voldaan, volgt diskwalificatie en noteert de keurmeester "DISC". De combinatie krijgt 0 punten als score.

- Duidelijk gebrek aan medewerking van de hond.
- De hond verlaat de handler en komt niet terug wanneer deze geroepen wordt.
- De hond verlaat de handler herhaaldelijk.
- De hond bevuilt de ring.
- De hond blaf of piept voortdurend en staat niet onder controle van de handler.
- De hond is voortdurend aan het snuffelen.
- De combinatie betreedt de ring voor het teken van de keurmeester.
- De hond verlaat de ring.
- In de Basis-klasse staat de lijn voortdurend strak.
- De combinatie loopt een foutief parcours.
- De handler gedraagt zich ongepast tegen de hond in de ring. Algemene richtlijnen zijn dat de hond niet bestraft, geïntimideerd of anderszins in een oncomfortabele situatie gebracht wordt. Het is aan de keurmeester te bepalen welk gedrag als ongepast wordt gezien.
- De combinatie maakt gebruik van niet toegestaan materiaal
- De combinatie krijgt hulp of instructies van buiten de ring.
- De handler houdt zich niet aan instructies van de keurmeester of steward.
- De interpretatie van alle bovenstaande punten is ter beoordeling aan de keurmeester. Er is geen discussie mogelijk met de keurmeester.

V.3. Behalen diploma

- a. Bij het behalen van minimaal 70 punten ontvangt de combinatie een diploma voor desbetreffende klasse